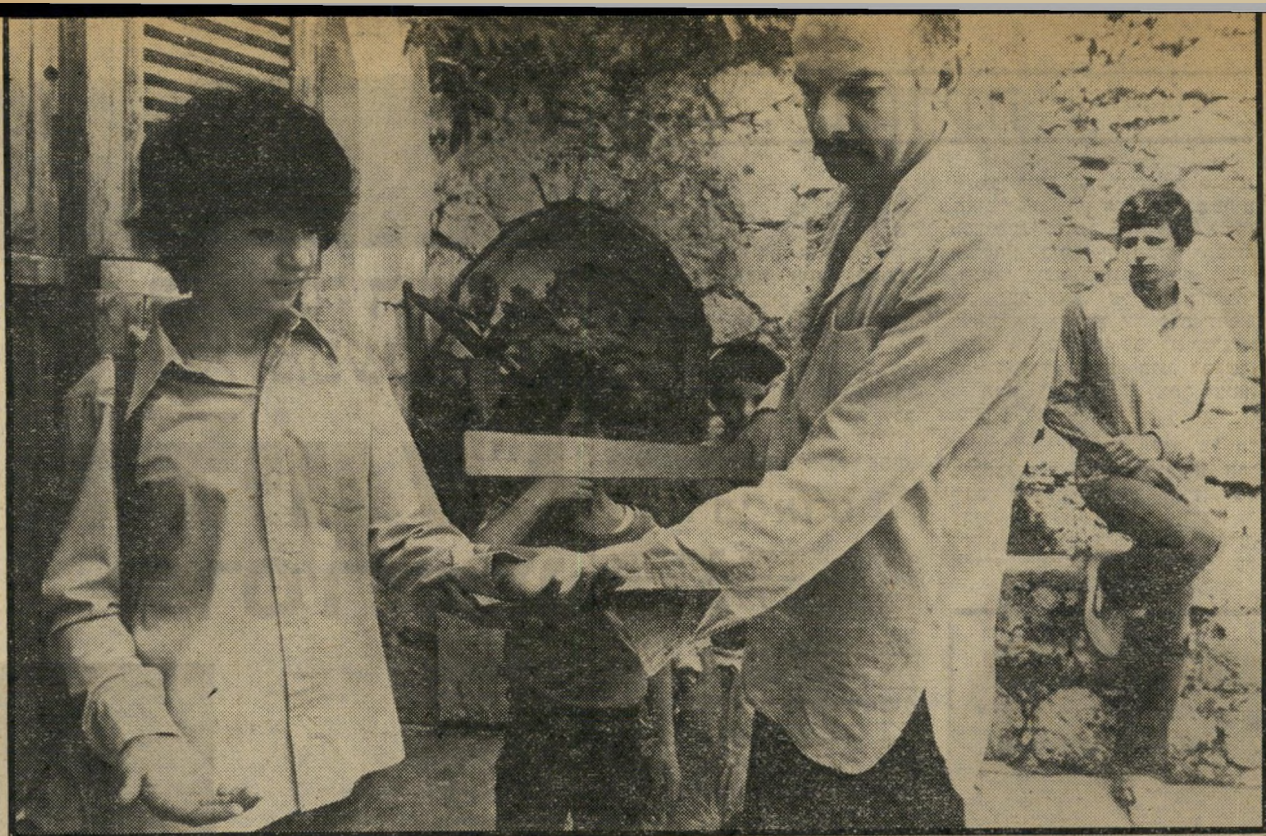

להיות מושפע ממה שמתרחש בבית. אנחנו, המורים, צריכים לאמץ שיטה של הרצאות-חינוך נוך להורים. המשימה הזאת מוטלת על המורים, וכאשר תתחולל מהפכה בחינוך בבית, תיפתר הבעיה גם בבתי-הספר. פרו אלה שניים שהם אחד.

ספרים ישנים

ה בעייה האמיתית
"ה היא שהמורים אינם מסוגלים להתמודד עם משימה כזאת. פשוט חסר כוח-אדם מתאים. אחוז המורים הבלתי-תימוסמכים במיגור הערבי בי ארץ הוא מהגבוהים בעולם — יותר ממחציתם. נוסף על כך קיים פיגור עצום באבזורי-לימוד. בבתי-ספר רבים משי-תמשים עדיין בסיפרי-לימוד משנות ה-20. על מעבדות לי-לימודי-טבע, חדרי-התעמלות ו-ציוד מתקדם אחר אין בכלל מה לדבר. זה לא קיים בבתי-הספר הערביים.

„במצב כזה קשה לדבר על מהפכות. המורים מצליחים בי קושי רב ללמד בתנאים הקיי-מים. חינוך הורים ושינוי שי-טות-החינוך אינם אפשריים, כאשר המורים נאבקים בפגור

פוליטית נגד המנהל. המנהל מכחיש את האשמה. איברהים והמנהל גרים באותו הכפר, והתביעה הולידה טיכסוכים חמולתיים. בדרך כלל תביעות מהסוג הזה לא מגיעות לבית-הדין.

מכות על היד
בלה, לדבריו, מכות ממנהל בית-הספר. איברהים הגיש קובלנה יחד עם בתו, וופא, כיצד קי-י

מכות בבית-הספר

של עשרות שנים. כל זה הוא פרי של הזנחה מוחלטת של החינוך הערבי מצד משרד החינוך.

„אולם אני לא מאשים את השילטון. אני מאשים את עצ-מנו. אנחנו משלימים עם המ-צב. במדינה שבה אפשר לה-שיג משהו רק כאשר צועקים, אנחנו היחידים שאינם דופי-קים על השולחן.“

גם למורים האפשרות להזניק את החינוך בבית-הספר קדימה. ללא השינוי בבית, ייאלצו ה-מורים להמשיך להכות, מחוסר ברירה.“

המורה והמחנך ואליד צאדק חאג'י-חאמי מטייבה מצטרף לי-דעתו של שביטה, אך הוא מ-נה גם אצבע מאשימה לכיוון ברנע שההורים יעברו לשי-טות-החינוך מתקדמות. תינתן

המורה שביטה עבד אל-מאנע מכפר טירה רואה מור-צא מן המילכוד: „הדרך הי-חידה לשנות את המצב היא להתחיל מן הבית. צריך ל-בנות מערכת חינוך להורים. ללמד כיצד לחנך ילדים ללא מכות. זהו תהליך איטי, אבל הוא יכול לשנות את המצב. ברנע שההורים יעברו לשי-טות-החינוך מתקדמות, תינתן

התלמידים. ככל שהם באים מ-בתים מפגרים יותר, כך נאל-צים המורים להשתמש יותר במכות. התלמידים פשוט רגי-לים מהבית לקבל מכות. ה-סברים לא עובדים אצלם. בע-צם, יש בעיה כזאת גם במי-גור היהודי, במיוחד אצל תל-מידים שבאים משכונות-מצו-רה וממשפחות מיזרחיות. אבל בחינוך היהודי יש יעוץ פסיכולוגי, יש פיקוח ויש הכ-וונה. אצלנו כל זה לא קיים. לכן גם הבעיה משתמרת.“

למרות הקשר בין המכות בי-בית-הספר והמכות בבית, וה-עובדה שהורים רבים מעו-די-דים את המורים להכות את בניהם. היו גם נסיבות לצאת קיבלה בתי מכות קשות ממור-ה, „הגשתי נגד המורה תביעה, אבל הופעלו עלי לחצים מכל הכיוונים, עד שנאלצתי לוותר. מה יכולתי לעשות? אין לי כוח להילחם נגד כולם!“

בתו בת ה-13 מגלה טפח נוסף של התופעה: „זה לא רק שהמורים מרביצים לנו על כל דבר קטן. אנחנו גם המ-י-ש-תים שלהם. המנהל בבית-ה-ספר שלי שלח אותי לא מ-זמן לערוך לו קניות עבור ה-בית. לא רציתי, אבל פחדתי לסרב. אם הייתי מסרבת, היי-תי מקבלת מכות.“

מורה מכה את תלמידיו מתוך נקמה על מה שעשו לו, אבל זה בהחלט גורם שנותן לגיטי-מציה מסויימת למכות. לדעתו, אפשר להילחם בתופעה זו על-ידי ביקורת עצמית מוגברת מצד המורים. אני משתדל לי-רסן את עצמי. אחרי שאני מרביץ לתלמיד, אני חושב על מה שקרה. אבל זה קורה.“

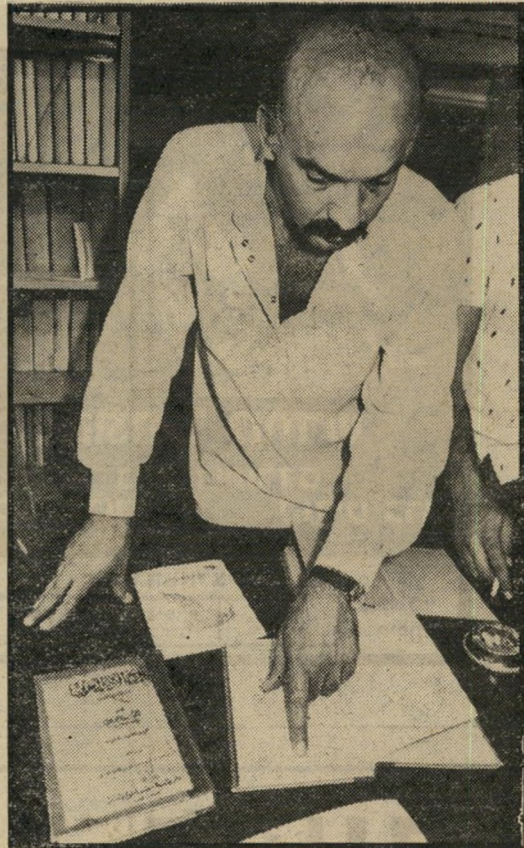
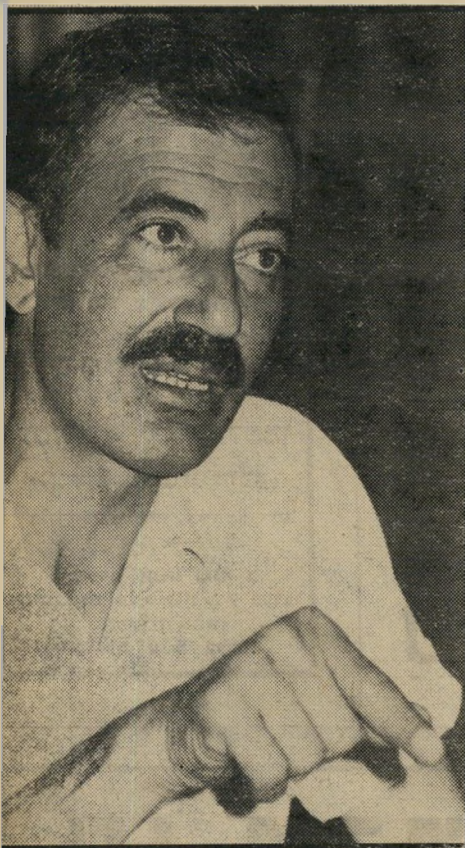
מותו של תלמיד

ה כאת תלמיד בידי מור-
ה רה עשויה להסתיים בא-סון. כך קרה לפני חמש שנים בבית-הספר תיכון עיוני באחד הכפרים. מורה סטר לתלמיד בן-15. מעוצמת המכה נפל ו-ראשו הוטח בברזל המשמש לניקוי סוליות הנעליים. הוא איבד את הכרתו, והמורה ה-מבולה מיהר להנשימו מפה-לפה. אך לא ניתן היה להצ-י-ע לו. והנער מת. המורה הביע חרטה עמוקה אחרי המיקרה, ואף ביקש להתאבד.

הפרשה העגומה שפכה בזמ-נו מעט אור על תופעת המ-כות, והביאה אנשי-חינוך לה-רה בדרכים לשינוי המצב. א-ר לם במשך הזמן חזרו החיים למסלולם הרגיל. „קשה ל-ש-נות דברים במהירות.“ טען מורה מוסמך לאנגלית ומדרי-ך צופים. „בחינוך אין מהפכות. הדברים מתפתחים באיטיות. אצל הערבים יש גם שמרנות, שמקשה על שינוי המצב.“

„אני עצמי מכה תלמידים בי-מיקרים מסויימים, כשאני ברי-רה. למרות שכעיקרון אני מתי-נגד למכות. פשוט יש תלמי-דים שלא מבינים שפה אחרת. יש גם מורים שאצלם זאת שיטה. יש כאלה שמרביצים מכות חזקות, ואפילו בועטים בתלמידים ברגליים.“

„לדעתי, שורש התופעה טמון ברקע החברתי שממנו באים

על השולחן „לדפוק“ מציע ואליד צאדק חאג', המתריע על הפגור בן עשרות השנים הקיים במיגור הערבי.

„הכל ישן!“ טוען איברהים עבד אל-קאדר, המצביע על ספרים שהודפסו לפני עשרות שנים. הבעיה חמורה יותר כאשר הובר נוגע לאבירורים מתקדמים שאינם בשימוש בכפרים.